

**ΣΧΟΛΙΑ ΕΠΙ ΤΩΝ «ΠΡΩΤΩΝ ΣΚΕΨΕΩΝ» ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ
ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ**

Με ανακοίνωσή του της 27/1/2008, το Δ.Σ. του Ενιαίου Συλλόγου Διδασκόντων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, διατυπώνει πρώτες σκέψεις σχετικά με το θέμα της διασφάλισης ποιότητας στα Ελληνικά Πανεπιστήμια.

Σε κάθε πρώτη εφαρμογή ενός νέου θεσμού είναι απολύτως φυσιολογική η απουσία πλήρους ενημέρωσης των εμπλεκόμενων φορέων και ατόμων, η οποία οδηγεί πολλές φορές σε παρανοήσεις και συνακόλουθα σε εσφαλμένες εκτιμήσεις. Σκοπός του παρόντος κειμένου είναι ο σχολιασμός των διακριτών σημείων που θέτουν οι συνάδελφοι του ΔΣ του ΕΣΔ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας σχετικά με τη διαδικασία και την ουσία της διασφάλισης ποιότητας. Σημειώνεται πάντως ότι τα κείμενα που χρησιμοποιούνται ως βιβλιογραφικές πηγές της παρακάτω τεκμηρίωσης έχουν ευρέως δημοσιοποιηθεί στην ακαδημαϊκή κοινότητα και στο γενικότερο κοινό από μακρού.

Επί των διακριτών σημείων που αναφέρονται στην ανακοίνωση:

1. Το σύνολο των κριτηρίων διασφάλισης ποιότητας ακαδημαϊκών μονάδων, όπως αυτά περιγράφονται στο [1], είναι 255. Απ' αυτά, μόνο 60 είναι ποσοτικά, ενώ τα υπόλοιπα 195 είναι ποιοτικά. Δεν στοιχειοθετείται, επομένως, καμία «ακραία προτίμηση της ΑΔΙΠ σε δείκτες καθαρά ποσοτικού χαρακτήρα...».
2. Πράγματι, η όποια διαδικασία αξιολόγησης, ιδιαίτερα όταν αυτή είναι αυτο-αξιολόγηση, συνεπάγεται εξ ορισμού διάθεση ανθρώπινων πόρων με τη μορφή φόρτου εργασίας των διδασκόντων. Η συγκεκριμένη μεθοδολογία αξιολόγησης που ο νόμος περιγράφει και η ΑΔΙΠ εξειδικεύει δεν αποτελεί ασφαλώς ελληνική εφεύρεση, αλλά ακολουθεί τη δομή αντίστοιχων μεθοδολογιών που χρησιμοποιούνται με επιτυχία επί μακρό χρονικό διάστημα, σε όλον τον κόσμο. Όσον αφορά στον πραγματικό επιπλέον φόρτο εργασίας κάθε διδάσκοντα, αυτός περιορίζεται σε περίπου 2,5 ώρες για την πρώτη συμπλήρωση του απογραφικού δελτίου μελών εκπαιδευτικού προσωπικού [2] και σε περίπου 2 ώρες για την πρώτη συμπλήρωση του απογραφικού δελτίου εξαμηνιαίου μαθήματος [2]. Ας σημειωθεί ότι το μεν απογραφικό δελτίο μελών εκπαιδευτικού προσωπικού συμπληρώνεται μία φορά το χρόνο, ενώ το απογραφικό δελτίο μαθήματος συμπληρώνεται ανά μάθημα. Επομένως, ο μέσος επιπλέον φόρτος ανά διδάσκοντα είναι, με την υπόθεση διδασκαλίας δύο μαθημάτων ανά εξάμηνο, περίπου 10,5 ώρες ανά έτος για την πρώτη εφαρμογή και βαίνει δραστικά μειούμενος σε επόμενα έτη. Είναι φανερό ότι τα μέλη της ΟΜΕΑ επιβαρύνονται πολύ περισσότερο και είναι ενδεχόμενο η διαδικασία να μπορεί να βελτιωθεί. Για το λόγο αυτό, στο πρότυπο σχήμα της έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης [3], περιλαμβάνονται οι ερωτήσεις 1.2 και 1.3.
3. Όλη η ενότητα 6 του [1] και επιπλέον οι υποενότητες 2.5 και 3.3 αναφέρονται αποκλειστικά στις υποδομές και στο ανθρώπινο δυναμικό του Τμήματος. Οικονομικά στοιχεία δεν περιλαμβάνονται, γιατί στα περισσότερα Πανεπιστήμια δεν καταρτίζεται προϋπολογισμός σε επίπεδο Τμήματος. Ωστόσο, τα Τμήματα ρητά καλούνται [3] να «προσθέσουν ή και να εξειδικεύσουν συγκεκριμένα κριτήρια

και δείκτες που απηχούν τις ιδιαιτερότητές τους, διευκρινίζοντας σε κάθε περίπτωση με σαφήνεια το περιεχόμενο (τι και πώς;) και τη λογική (γιατί;) της διαφοροποίησής τους.»

4. Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης δεν αποτελεί τομέα αρμοδιότητας, πολύ δε περισσότερο ευθύνης της ΑΔΙΠ, αφού αφορά στην πολιτική του ΥΠΕΠΘ. Η ΑΔΙΠ, ωστόσο, μέσω της ετήσιας έκθεσης που υποβάλλει στη Βουλή των Ελλήνων έχει την αρμοδιότητα και την ευθύνη «να συγκεντρώσει και να κωδικοποιήσει τις κρίσιμες εκείνες πληροφορίες, που θα καθοδηγήσουν την Πολιτεία στην αποτελεσματική ενίσχυση της Ανώτατης Εκπαίδευσης της χώρας.» [4]
5. Η διαδικασία διασφάλισης ποιότητας που έχει οριστεί από την ΑΔΙΠ σε εφαρμογή του Ν. 3374/05 δεν έχει σκοπό να επιβάλει κανενός είδους συγκεκριμένο τρόπο λειτουργίας και πρακτικών και συγκεκριμένης φιλοσοφίας για την εκπαιδευτική διαδικασία. Πρωταρχικός σκοπός της είναι «η καθιέρωση μιας ενιαίας προσέγγισης, σε πανελλαδικό επίπεδο, για την καταγραφή, την κατανόηση, και τη συστηματική αποτίμηση του έργου των Ακαδημαϊκών Μονάδων (Τμημάτων ή Σχολών) και, συνεπώς, των Ιδρυμάτων στα οποία ανήκουν. Κύριος στόχος είναι η ενίσχυση αυτών στην επίτευξη της αποστολής τους, στο πλαίσιο της φυσιογνωμίας και της ιδιαιτερότητας με τις οποίες διακρίνονται από άλλες Μονάδες ή Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης του εσωτερικού ή του εξωτερικού.» [4]
6. Όπως αναφέρεται στο [1], «Υπογραμμίζεται ότι οι δείκτες και τα κριτήρια που αναλύονται εδώ ανταποκρίνονται μόνο στη μέγιστη κοινή ταυτότητα/βάση όλων των Ακαδημαϊκών Μονάδων (Τμημάτων/Σχολών) της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Δεν περιλαμβάνονται ειδικά ερωτήματα ή κριτήρια, τα οποία αφορούν ουσιαστικά και κρίσιμα στοιχεία συγκεκριμένων γνωστικών περιοχών ή της λειτουργίας συγκεκριμένων Ακαδημαϊκών Μονάδων (λ.χ. Ιατρικές Σχολές, Σχολές Καλών Τεχνών, Θεατρολογικά Τμήματα κ.α.). Επίσης, κάποια κριτήρια είναι ενδεχόμενο να έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα για κάποιες Ακαδημαϊκές Μονάδες και μικρότερη για άλλες.» Επειδή ακριβώς ισχύει το παραπάνω, στο [3] αναφέρεται ότι «Ωστόσο, επισημαίνεται ότι τα Τμήματα μπορούν να προσθέσουν ή και να εξειδικεύσουν συγκεκριμένα κριτήρια και δείκτες που απηχούν τις ιδιαιτερότητές τους, διευκρινίζοντας σε κάθε περίπτωση με σαφήνεια το περιεχόμενο (τι και πώς;) και τη λογική (γιατί;) της διαφοροποίησής τους.»

Βιβλιογραφικές αναφορές

1. ΑΔΙΠ, *Ανάλυση κριτηρίων διασφάλισης ποιότητας ακαδημαϊκών μονάδων*, Έκδοση 2.0, Ιούλιος 2007, διαθέσιμο στο <http://www.adip.gr>.
2. ΑΔΙΠ, *Απογραφικά δελτία και ερωτηματολόγιο μαθήματος/διδάσκοντος*, Έκδοση 1.0, Ιούλιος 2007, διαθέσιμο στο <http://www.adip.gr>.
3. ΑΔΙΠ, *Έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης (Πρότυπο σχήμα)*, Έκδοση 1.0, Νοέμβριος 2007, διαθέσιμο στο <http://www.adip.gr>.
4. ΑΔΙΠ, *Ενημερωτικό φυλλάδιο*, Έκδοση 3.0, Ιούλιος 2007, διαθέσιμο στο <http://www.adip.gr>.